

AZ EGÉSZSÉGÜGYI MENEDZSMENT ETIKAI KÉRDÉSEI

TÁRGY NEPTUN KÓDJA:	EMK3M032_1M
KREDITPONT:	5
TÁRGYFÉLÉV:	3
TANTÁRGYFELELŐS:	Dr. Kovács József, egyetemi tanár
OKTATÓK:	Dr. Kovács József
A TANTÁRGY JELLEGE:	kötelező szakmai törzsanyag
VIZSGAFORMA:	kollokvium
OKTATÁSI IDŐ/FÉLÉV:	30 tanóra
OKTATÁSI FORMA:	gyakorlat
ELŐFELTÉTEL:	2, 4, 5

BEVEZETŐ MEGJEGYZÉSEK:

Az egészségügyi menedzser munkája során számos bonyolult etikai problémával találkozunk. Az egészségügy természetéből fakadóan rengeteg morális kérdést vet fel, elég ha a szakadatlanul fejlődő orvosi technikára gondolunk, ugyanakkor a menedzseri munka sem nélkülözi az erkölcsi vonatkozásokat. Az egészségügyi intézményeknek humánus, a beteg emberi méltóságát tiszteletben tartó, igazságos, diszkriminációmentes ellátást kell nyújtaniuk. Ugyanakkor minden egészségügyi intézmény egyben egy gazdálkodó szervezet is, melynek a költségek ésszerű szinten tartására, s az intézmény hosszú távú gazdasági életképességének a biztosítására is törekednie kell. A kurzus célja, hogy a morális dilemmák rendszerezett bemutatásával és megbeszélésével megkönnyítse az egészségügyi menedzserek számára az etikai problémák, illetve a menedzseri döntéshozatal etikai aspektusainak felismerését, tudatosítását és hatékonyabb megoldását.

Az egészségügyi menedzsment, a vezetői munka során felbukkanó morális kérdések elemzéséhez a bioetikát és a közgazdaságtani etikát segítséggül. Az előbbi vizsgálódásának középpontjában a modern orvostudomány és biológia által felvetett morális kérdések állnak, míg az utóbbi a gazdaság makro és mikro szinten megjelenő etikai problémáival foglalkozik. A két terület metszéspontjában állnak azok a fontos kérdések, amelyekkel az egészségügyi intézmények vezetőinek, a tervezéssel, felügyelettel és a finanszírozással foglalkozók szakembereknek napról napra szembesülniük kell.

A kurzus olyan ismereteket közöl, olyan módszereket igyekszik megtanítani, melyek segítségével az egészségügyi menedzseri munka során felmerülő etikai problémákat hatékonyan lehet kezelni. Az etika szisztematikus tanulmányozása ugyanakkor saját alapvető értékeink tisztázásában is segít. A morális dilemmákkal való szembesülés, az ezekkel kapcsolatos saját álláspont kialakítása, s ennek érvekkel való megvédése növeli erkölcsi tudatosságunkat. Mindez különösen fontos egy olyan környezetben, amely rendkívül gyorsan változik, amelyben az évtizedekig uralkodó kényszer egyenértékrendet, robbanásszerűen váltotta fel a nézőpontok, értékek sokszínűsége.

A KURZUS ÁLTALÁNOS CÉLKITŰZÉSEI:

A kurzus fontos ismerteket közöl annak a bonyolult közegnek a megértéséhez, amelyben az egészségügyi intézmények működnek. Az etikai problémák szisztematikus feldolgozása

ugyanakkor az etikai problémák kezeléséhez szükséges készségeket fejleszti és szemléletmódot formál, így hozzájárul a személyes vezetői hatékonyság növeléséhez is.

A kurzus feltételezi bizonyos alapvető közgazdaságtani és egészségügyi ismeretek meglétét, amelyet részben *Az egészségügy közgazdaságtanának alapismeretei*, és az *Egészségügyi rendszerek elemzése* című kurzusok fedtek le. Magától értetődően szorosabb kapcsolatban van az *Egészségügyi jogi ismeretek* című kurzussal is.

A KURZUS KÖZELEBBRŐL MEGHATÁROZOTT CÉLJAI:

- A kurzus végére a hallgató képes kell legyen az egészségügy komplex rendszerében a különböző döntési szinteken megjelenő etikai problémák felismerésére,
- felismerje saját döntéseiben s mások döntéseiben is az etikai-erkölcsi vonatkozásokat, elveket, és előfeltételezéseket,
- tudatában legyen saját értékrendjének,
- elsajátítsa az etikai kérdések tanulmányozásához szükséges filozófiailag megalapozott fogalmi-logikai rendszert,
- képes legyen az etikai kérdéseket elemezni és hatásosan kezelni,
- a szervezeten belül képes legyen létrehozni az etikai problémák kezelését célzó intézményeket,
- ismerje a betegek, a kísérleti alanyok, illetve az egészségügyi dolgozók jogait,
- felismerje, hogy az egészségügyi menedzser tevékenysége során milyen ellentétes társadalmi, területi, szakmai, és egyéni értékekkel, érdekekkel találkozhat, s legyen képes ezen eltérő értékek racionális módon való megvitatására és ez alapján konszenzus kialakítására.

RÖVID TARTALOM:

Bevezetés az etikába: az etika fogalma, részei, egészségügyi etika, orvosi etika, a modern bioetika kialakulása, közgazdaságtani etika, főbb etikai elméletek, az erkölcs és a jog kapcsolata. A közgazdasági etika alapjai. Igazságosság az egészségügyben, a makro- és mikroallokáció etikai kérdései. A tájékozott beleegyezés elve a modern orvosi gyakorlatban. A bioetika speciális kérdései: a gyógyíthatatlan, rossz kórjóslatú betegek felvilágosításának etikai kérdései, az eutanázia problémája, a reprodukív medicina etikai kérdései, a szerv- és szövet-transzplantáció etikai kérdései, az emberkísérletek etikai kérdései. A betegek jogai.

OKTATÁSMÓDSZERTAN:

Az oktatás szemináriumi foglalkozások formájában történik, amelyeken nagy szerepet kap a kazuisztikus megközelítés. Ez a konkrét esetekből kiinduló módszer különösen alkalmas arra, hogy az etikai problémákat emberközelbe hozza. A konkrét eset ismertetését az adott kérdés mélyebb, elméleti igényű kifejtése követi, mindvégig szem előtt tartva azonban a gyakorlat szempontjait.

SZÁMONKÉRÉS:

A kurzus befejezésekor a hallgatók számot adnak lexikális ismereteikről. Ezenkívül rövid esszé formájában kell egy általuk választott etikai problémát elemezniük. Az érdemjegy a

lexikális ismereteket számonkérő vizsga, s az esszé eredményének átlagolásával születik meg.

A KURZUS KÖTELEZŐ TANANYAGA:

- Dr. Kovács József: A modern orvosi etika alapjai. Bevezetés a bioetikába. Második, átdolgozott kiadás Budapest: Medicina, 1999.
- Dr. Kovács József: A modern orvosi etika alapjai. Bevezetés a bioetikába. Budapest: Medicina, 1997.
- Dr. Kovács József: Bioetikai kérdések a pszichiátriában és a pszichoterápiában. Budapest: Medicina, 2007.
- Zsolnai László: A döntéshozatal etikája. Budapest: Kossuth Kiadó, 2000.
- Fekete László (szerk.): Kortárs etika. Budapest: Nemzeti Tankönyvkiadó, 2004.